

Asia: VN/24846/2023

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen käytön monivuotinen suunnitelma

Yleiset kysymykset

Onko suunnitelmassa ja sen linjauksissa tunnistettu olennaiset asiat?

Kohdan 3.1. linjaukset oikean suuntaiset, linjauksissa mainitaan kansalliset yhteiskuntaa ja huoltovarmuutta tukevat ratkaisut. Tähän yhteyteen voitaisiin lisätä julkisin varoin ylläpidettävään väyläinfrastruktuuriin liittyvä tutkimus ja kehittäminen. Tällä voidaan varmistaa sen kyky vastata kansallisiin ja globaaleihin haasteisiin. Pelkällä yritysrahoituksella tähän ei päästä.

Miten suunnitelma vaikuttaa sektorinne ja/tai organisaationne toimintaan?

Kiinteistö- ja rakennusala (KIRA-ala) vaatii valtavia TKI-investointeja (mm. energiatehokkuus, uudet teknologiat, materiaaliteknologia, tuotantotehokkuus) tulevaisuudessa, jotta ala voi vastata hiilineutraaliustavoitteisiin sekä samalla luoda uutta kasvua ja liiketoimintaa myös Suomen rajojen ulkopuolelle. Alan TKI- toiminnalla ja tuloksilla on merkittävä vaikutus myös koko Suomen yhteiskunnan ja eri alojen toimivuuteen ja taloudellisuuteen. (Esimerkiksi väylinfra yhteiskunnan toimintojen alustana)

Huomiot suunnitelman linjauksiin

Yhteistyö on Suomen T&K-toiminnan vahvuus

- Rakennusteollisuus RT vaatii että eri yliopistojen, tutkimuslaitosten sekä ammattikorkeakoulujen tulee lisätä KIRA-tutkimuksen sektori-yhteistyötä ja koordinoitusti päättää mihinkin tutkimusalueeseen ko. toimija keskittyä. Nyt toiminta on liian hajautettua sekä resurssitehotonta kun jokainen toimija tutkii ei-koordinoitusti.
- Rakennusteollisuus RT vaatii että erilaisten ekosysteemien, jotka kokoavat yhteen alan toimijoita, yrityksiä, tutkimuslaitoksia, kuntia, kaupunkeja jne., tukeminen pitää olla nykyistä laajempaa sekä monipuolisempaa, sillä KIRA-alalla (jotka toimivat pääsääntöisesti kotimarkkinassa) eivät pysty hyödyntämään BF:n nykyisiä instrumentteja. Tästä esimerkkinä KIRAHub (rakennetun ympäristön innovaatioekosysteemi) ei saa laisinkaan julkista rahoitusta tai KIRA-kasvuohjelma, jonka jatko on vaakalaudalla ympäristöministeriön leikkausten takia.

- Erityisesti Infra-alalla perustutkimusta ei voida tehdä yrityksissä, koska hankkeet toteutuvat julkisten hankintojen kautta ja kehitystarpeet tulevat yhteiskunnalta. Yhteiskunnallisesti TKI-panostuksia ja tuloksia kuitenkin tarvitaan ja olisi syytä pohtia miten alan tutkimus olisi järkevintä järjestää ja rahoittaa. T&K-yritysten lisäksi myös ei yritysjohtoista tutkimusta tarvita erityisesti KIRA-alalla. Alalla ei ole omaa tutkimuslaitosta.

Yritysten kunnianhimoisen T&K-toiminnan lisääntyminen vauhdittaa talouskasvua

- **Yritysten T&K-investoinnit kasvuun**
- **Uusia yrityksiä T&K-toimintaan**

Kiinteistö- ja rakentamisalan tuottavuuden nostaminen tukee merkittävästi sekä alan yrityksiä, loppuasiakkaita (käyttäjiä ja omistajia) että valtiota (verokertymän lisääntyessä). Kun tuottavuus nousee, pystytään tuottamaan sama lopputuote (esim. rakennus, tie, silta jne) pienemmillä resursseilla (työ, materiaali, energia ja päästöt) tai vastaavasti tuottaa enemmän samoilla resursseilla. Tämä vaatii myös TKI-panostuksia sekä järkevää että ennustettavaa sääntelyä. Rakennusteollisuus RT korostaa asian tärkeyttä ja vaatii nostamaan KIRA-alan TKI-rahoitus osuutta vastaamaan tavoiteltua tasoa. Rahoituksen tulisi olla myös riittävän pitkäjänteistä, jotta alan osaamista voidaan kerryttää ja osaajia sitouttaa.

T&K-osaaminen lisääntyy ja T&K-osaajien määrä kasvaa julkisella ja yksityisellä sektorilla tuottavuuskasvun tueksi

- **Uutta tietoa tuottava T&K-toiminta**
- **Tutkijanurat vahvistuvat julkisella ja yksityisellä sektorilla**

- Kiinteistö- ja rakentamisala on perinteisesti alisuorittaneet TKI-toiminnassa suhtautettuna toimialojen liikevaihtoon. Tuoreimman Tilastokeskuksen tilaston mukaan KIRA-alan TKI-menot olivat 125m€ (2022), joista julkisen rahoituksen osuus oli 13,7m€ eli n.11%. Tämä julkisen rahoituksen osuus tulisi vähintään nostaa 1/3 KIRA-alan TKI-rahoitukseen nähden.

- Tämä julkisen rahoituksen korottaminen lisäisi suoraan alan julkisen tutkimuksen sekä esim. tohtorikoulutettavien määrää. Suomi houkuttelisi myös kansainvälisiä osaajia tutkimuksen pariin.

- Rakennusteollisuus RT korostaa asian tärkeyttä ja vaatii nostamaan KIRA-alan TKI-rahoitus osuutta vastaamaan tavoiteltua tasoa.

- Yritysten lisäksi KIRA-alan tohtoreille pitäisi mahdollistaa myös ura tutkijana myös yliopistojen urapolkujen ulkopuolella.

Korkeatasoiset tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit lisäävät Suomen houkuttelevuutta

- **Strategisia vahvuusaloja tukevat infrastruktuurit**
- **Suurteholaskennan kapasiteetin päivittäminen**

-

Kansainvälinen yhteistyö ja kansainvälisen T&K-rahoituksen hyödyntäminen lisääntyvät

- **EU:n T&K-yhteistyö**
- **Muu kansainvälinen T&K-yhteistyö**

Rakennusteollisuus RT vaatii selkeämpiä ja määrällisesti suurempia rahoitusinstrumentteja ja/tai suoraa hakemisapua auttamaan yrityksiä hakemaan EU-rahoitusta (esim. Horisontti-ohjelma), sillä hakuprosessit ovat hyvin aikaa vieviä, byrokraattisia ja lopputulos epävarma, jolloin (erityisesti) pk-yritykset tai yritykset joilla ei ole vahvaa osaamista hakuprosessista, eivät edes lähde hakemaan rahoitusta.

T&K-toiminnan strategiset valinnat rakentavat Suomen tulevaisuuden menestystä

- Vihreän siirtymän mahdollisuudet tulee laajentaa koskettamaan muutakin kuin energiasektoria, sillä kuten yllä todettu: kiinteistö- ja rakennusala on valtavan haasteen edessä, kun sen tulee tavoitella muiden alojen ohella hiilineutraalisuutta. Tämä vaatii valtavasti ja uudenlaisia TKI-panostuksia sekä julkiselle että yksityiselle puolelle. Näistä innovaatioista voi tulla myös kansainvälisiä vientituotteita, sillä globaalisti KIRA-alalla on sama haaste.
- Rakennusteollisuus RT vaatii T&K-toiminnan rahoituksen monipuolisuutta, joka huomioi myös rakennetun ympäristön toiminnot.
- KIRA-ala sisältää paljon valtion ja kuntien rahoituksella ylläpidettävää ja kehitettävää infrastruktuuria, jonka ylläpitäminen ja kehittäminen vastaamaan tulevaisuuden haasteita, on noussut yhteiskunnalliseksi haasteeksi. Nykyisten materiaalien ja toimintatapojen pitää kehittyä. Huonokuntoinen infra tulee kalliiksi yhteiskunnalle, koska se mm. heikentää huolto- ja toimintavarmuutta ja lisää tavaroiden sekä palveluiden kustannuksia. Lisäksi alan pitää ratkaista ilmastonmuutoksen vaikutusten ja kansallisen saavutettavuuden kaltaisia ongelmia sekä saavuttaa kestävyystavoitteet. Näitä yhteiskunnallisia ongelmia pitäisi lähteä ratkomaan yhteiskunnan rahoittaman TKI:n keinoin. TKI:n vaikutukset eivät rajoitu vain KIRA-sektorille vaan saavutettavat hyödyt kattavat kaikki yhteiskunnan sektorit.

Huomiot muihin suunnitelman osioihin:

Mahdolliset huomiot suunnitelman seurantaan (luku 4)

Rakennusteollisuus RT vaatii että BF:n rahoitusosuuksien lisäämisen yhteydessä tulee tarkastella ja varmistaa, että myös paikallisesti toimivat alat, kuten kiinteistö- ja rakentamisala voivat hyödyntää BF:n tarjoamia palveluita (ml. rahoitus ja kaupallistaminen). Nyt suurin osa suomalaisista KIRA-alan

yrittäjistä eivät ole BF:n rahoitusinstrumenttien piirissä, kun toimivat vain Suomessa, joka on luonnollista rakennetun ympäristön toiminnalle.

Mahdolliset huomiot TKI-toimintaympäristön kehittämiseen (luku 5)

Huomioitava ennen kaikkea miten TKI-toiminnasta saadaan generoitua uutta liiketoimintaa (pelkkä tutkimus ei riitä). Tämä vaatii riskirahoitusta sekä yrittäjyyden vahvistamista tutkimuslaitoksissa ja yliopistoissa sekä tutkimuslaitosten/BF:n vahvempaa roolia tukea spin-offeja/start-uppeja.

Aaltonen Antti
Rakennusteollisuus RT ry